

Greimdē maizes ceptuves

ULDIS GRAUDIŅŠ

Latvijas uzņēmējiem piederošajām maizes ceptuvēm noturēties tirgū ir aizvien grūtāk – nesen par darbības pārtraukšanu paziņoja "Žaņa Lagzdiņa maizes fabrika" un SIA "Zelta dona". Eksperti paredz – līdzīgs liktenis gaida arī citas vidēji lielās un, iespējams, mazās ceptuves.

Nespēj izturēt lielveikalu diktātu

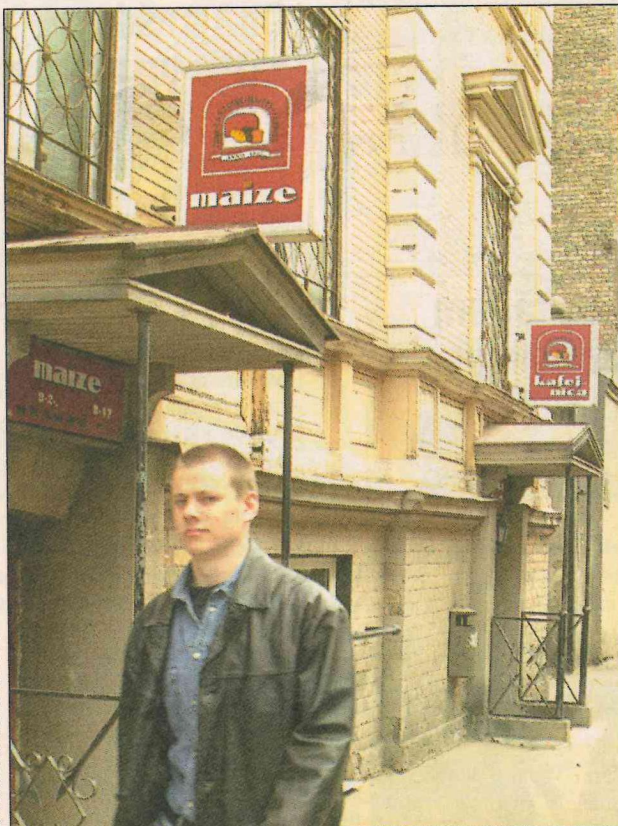
Abu ceptuvju vadītāji un īpašnieki nosauc gandrīz vienus un tos pašus darbības pārtraukšanas iemeslus – vis svarīgākais no tiem ir lielveikalu nepamatoto prasību izvirzīšana ražotājam.

SIA "Žaņa Lagzdiņa maizes fabrika" direktors Vladislavs Urbans: "Ražotājs nevar izturēt, ja viņa produktam, mūsu gadījumā 350 gramus smagajam maizes kukulītim, liek 60 – 70 procentu lielu uzcenojumu, ja par plauktiem veikalā ik gadu jāmaksā 600 lati, ja veikalam jādod divus procentus liela atlaide un ja veikals nenorēķinās agrāk par 60 dienām. Pārtraucām ražošanu, jo kāpa arī ražošanas izmaksas. Patlaban "VP Market" vēl nekaunas mums nemaksāt 9000 latus lielu parādu, kā iegāsti minot pirms desmit gadiem neveiktu piegādi uz Daugavpili."

SIA "Zelta dona" direktors Sergejs Utkins: "Mēs sadarbojamies ar "Rimi" un "VP Market" tiklu. Lielveikali prasīja piegādes uz visiem viņu ķēdes veikalumiem, tātad pa visu Latviju. Tā ir nepareiza pieeja – mēs, piemēram, uz Madoņu vedām trīs, bet no Madoņas divas kastes ar nepārdotu maizi. No mums, vidēji lielas ceptuves, pērka vien to, ko pārdevām lētāk nekā lielie maizes kombināti. Savukārt no lielajām ceptuvēm – visu sortimentu." Piebūdisim, ka "Zelta dona", kas maizes tirgū darbojās kopš 1995. gada, bija ieguvusi arī Pārtikas un veterinārā dienesta atzīšanas sertifikātu.

Noliedz pārmērumus

"Rimi" veikalu tīkla sabiedrisko attiecību speciāliste Zane Eriņa noliedz gandrīz visus pārmērumus: "Rimi Latvija" tīkls maizes kategorijā strādā ar 36 maizes un konditorejas piegādātājiem – to vidū ir gan lieli, gan arī mazi maizes ražotāji, kuri bieži vien piedāvā pircējam ļoti interesantus maizes izstrādājumus. Žaņa Lagzdiņa maizes fabrikas izstrādājumi bija "Rimi" sortimentā, bet diemžēl pēdējā laikā šīs ceptuves gatavotā maize nespēja piesaistīt tik lielu pircēju interesi, jo citi maizes ražotāji, izmantojot inovatīvu pieeju, aizvien vairāk sāka piedāvāt jaunus, interesantus maizes izstrādājumus, kas iekaroja pircēju uzticību. Pārmērumi veikalos par uzņēmuma neveiksmēm nav pamatoti, piemēram, "Rimi" veikalos neeksis-

SIA "Žaņa Lagzdiņa maizes fabrika", kas savulaik bija desmit lielāko ceptuvju skaitā, patlaban maizi necep.

No maizes tirgus izstājusies arī SIA "Zelta dona", kas tajā darbojās kopš 1995. gada un bija saņēmusi arī PVD atzīšanas sertifikātu.

tē plauktu īres maksa. Arī 60 – 70% uzcenojums neviena piegādātāja maizei nav piemērots, tas ir milzīgs uzcenojums un tirgotājs nav ieinteresēts uzlikt maizei, kas ir pirmās nepieciešamības produkts, lielus uzcenojumus, jo tad konkrētai produkcijai nebūtu noieta. Gluži otrādi – lai iepazīstinātu pircējus ar jaunu maizes veidu, veikals mēdz to tirgot vispār bez uzcenojuma."

Tātad lielveikalu tīkls noliedz, ka uzliktu 60 – 70% lielu uzcenojumu, bet vienlaikus arī nenosauc, cik liels ir tā uzliktais uzcenojums. Tāpat arī netiek noliegts, ka veikalu tīkls prasa no ražotāja īpašas atlaides un norēķinās ne agrāk par 60 dienām.

Ceptuves nav drošas par nākotni

"Lielveikali plānveidīgi dara savu darbu. Ceptuves no tirgus izstājas konkurences un lielveikalos ceptā maizes daudzuma dēļ, kas ir lielāks nekā "Zelta dona" un Žaņa Lagzdiņa maizes fabrika" cepa kopā. Arī mūsu uzņēmums (viens no četriem lielākajiem Latvijas maizes tirgus spēlētājiem. – U. G.)

meklē iespējas šā brīža situācijā", tā SIA "JLM grupa" direktors Varis Peisenieks.

SIA "Liepkalni" direktors Dagnis Čākurs paredz – mazo ceptuvju skaita samazinājums turpināsies: "Situācija ir sarežģīta un tas saistīts ar lielveikalu sadarbību ar lielajām ceptuvēm. Nelielās un vidējās ceptuves nevar nodrošināt piegādes visai lielveikalu ķēdei. Tāpat nav iespējams ražot lētāk tradicionālo maizi, tātad ir jāmeklē alternatīvs sortiments. Vēl viens grūti izpildāms nosacījums mazajām ceptuvēm ir lielveikalu rīkotās akcijas. Pirms diviem gadiem izveidotā apvienība, kurā bez mūsu ceptuves iekļāvusies arī SIA "Maiznīca "Liepkalni"" un SIA "Roga Agro" un kas izmanto zīmolu "Latviešu maiznieks", konkurēt ar lielajām ceptuvēm spēj. Iespējams, tāpēc, ka sadarbojamies ar "Rimi", "Stockmann", "Elvi" un vēl citu veikalu tīkliem. Mazās un vidējās ceptuves tirgū paliks vienas, ja piedāvās lielveikaliem interesantus produktus. Paredzu, ka šo ceptuvju skaits samazināsies."

D. Čākurs arī uzsver – maizes ražošana Latvijā ir

nozare, kurā ļoti spēcīgi izpaužas konkurence.

Ogres rajona ceptuvē "Beku bode" ik dienu cep aptuveni divas tonnas maizes.

Mīklas gatavošana un maizes cepšana notiek ar rokām, kas maizei dod īpašu garšu. "Beku bodes" īpašniece Anita Rudzīte teic, ka par darbības pārtraukšanu netiekot domāts, bet arī liela darba prieka neesot: "Ir nedrošība par nākotni, bet meklējam iespējas izmantot Eiropas Savienības programmu naudu."

Būs mazāks maizes sortiments

Latvijas Maiznieku biedrības prezidents Valdis Circeņis teic, ka patlaban darbību pārtraucot vidējās ceptuves, mazie ražotāji spējot darboties. Viņš skaidro, ka aizvien īsāki paliek ceptuvju maizes vešanas maršruti, veikalu plauktos ir mazāk maizes šķirņu. "Vācijā ir izrēķināts – maizi ir izdevīgi vest vien 70 kilometru attālumā no ceptuves. Latvijā maizi ved pat no Liepājas un Daugavpili. Eiropas valstu pieredze rāda, ka maizes tirgū aptuveni 70 – 80 procentu liela tirgus daļa pieder lielajām ceptuvēm. Latvijā lielajām ceptuvēm pieder aptuveni 65 procenti tirgus. Atlikušajā tirgus daļā ceptuvju ir ļoti daudz un, visticamāk, to skaits nākotnē būs mazāks. Pircēji šajā procesā zaudēs – būs mazāks maizes sortiments." V. Circeņis arī norāda uz vēl vienu tendenci – no tirgus iziet vidēji lielās ceptuves, mazās, kurām ir savi īpašie produkti, turpina darboties.

Piebūdisim, ja būs mazāk ražotāju un mazāks maizes sortiments, tad, visticamāk, lielie ražotāji saviem produktiem varēs vairāk celt cenu.

Maizes cepēji nav vienīgi, kas lielveikalu prasību dēļ nespēj attīstīt ražošanu. Līdzīgus samezģojumus risina arī, piemēram, piena un gaļas produktu ražotāji. Eksperti teic, ka lielveikalu diktātu ražotājiem var ierobežot vien ar likumu.

"Latvijas Avīzē" esam stāstījuši par Tirdzniecības organizācijas likumprojektu, ar kuru iecerēts ierobežot nepamatotas tirgotāju prasības un kuru gatavo divus gadus. Eksperti, kas iesaistījušies likumprojekta gatavošanā, teic, ka tirgotāji nevēlas mazināt savas tiesības. Ekonomikas ministrijā noskaidroju, ka ir sagatavots kārtējais likumprojekta variants, kuru drīz sūtīs izskatīšanai valdības komitejā (valdības komitejā to šogad vērtēs otro reizi). Latvijas Pārtikas ražotāju federācijas direktore Arlita Sedmale teic, ka ražotāji šo projektu, kurā cita starpā, iekļauta norma, kas lieltirgotājiem aizliedz uzspiest piegādātājiem neatspiedus mazu tirdzniecības vai liguma slēgšanas nosacījumus, atbalstot. Viņa gan neparedz, cik ātri likumprojekts un ar to saistītie Ministru Kabineta noteikumi iegūs likuma spēku.